

Sygn. akt VI Ka 362/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 września 2016 roku

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie :

Przewodniczący: SSO Sebastian Mazurkiewicz

Sędziowie: SO Grażyna Szczęsna-Malowany

SO Jacek Matusik (spr.)

protokolant: p.o. protokolant sądowy Aneta Kniaziuk

przy udziale prokuratora Wojciecha Groszyka

po rozpoznaniu dnia 9 września 2016 roku

sprawy H. A. syna R. i M. z d. M., ur. (...) w W.

oskarżonego o przestępstwa z art. 244 kk

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Wołominie

z dnia 21 grudnia 2015 roku sygn. akt II K 192/14

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Wołominie; zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. W. kwotę 619,92 zł obejmującą wynagrodzenie za obronę z urzędu w drugiej instancji oraz podatek VAT.

SSO Sebastian Mazurkiewicz SSO Grażyna Szczęsna-Malowany SSO Jacek Matusik

Sygn. akt VI Ka 362/16

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Rozpoznając apelację oskarżonego, Sąd Okręgowy stwierdził niezależnie od podniesionych w tej apelacji zarzutów, iż wydając zaskarżony wyrok Sąd Rejonowy dopuścił się obrazy przepisów postępowania, które mogły mieć wpływ na treść orzeczenia.

Obraza przepisów postępowania (error in procedendo) to naruszenie norm procesowych w toku postępowania i w samym orzeczeniu.

Kontrola instancyjna wykazała, iż Sąd meriti dopuścił się obrazy przepisów postępowania poprzez naruszenie prawa oskarżonego do obrony formalnej i materialnej czyli art. 78 § 1 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym przed 1 lipca 2015 roku oraz art. 6 k.p.k. Wskazać mianowicie należy, iż Sąd orzekający, na pierwszej rozprawie głównej w dniu 1 grudnia 2014 roku (k.204), nie uwzględnił wniosku oskarżonego o ustanowienie mu obrońcy z urzędu. Argumentując swoją decyzję Sąd meriti wskazał, iż „sam fakt, że oskarżony przebywa w areszcie nic nie mówi i jego

stanie majątkowym, posiadanych ruchomościach i nieruchomościach”. Ponadto, oskarżony przed aresztowaniem pracował z czego otrzymywał dochód w wysokości około 3.000 złotych. Nie zasługuje na akceptację pogląd Sądu I instancji przedstawiony w uzasadnieniu postanowienia oddalającego wniosek oskarżonego o wyznaczeniu mu obrońcy z urzędu. Pamiętać należy, iż zbadaniu przez Sąd podlega stan majątkowy oskarżonego w chwili złożenia wniosku o ustanowienie obrońcy z urzędu, nie zaś jego sytuacja materialna jaka istniała wcześniej. Sąd Rejonowy nie dokonał zbadania sytuacji materialnej H. A. na chwilę złożenia przez niego wniosku, przyjął bowiem ad hoc, iż skoro przed osadzeniem w warunkach izolacji penitencjarnej osiągał dochód w wysokości około 3.000 złotych, to niewątpliwie środki finansowe na pokrycie kosztów obrony oskarżony posiada. Zważyć jednakże należy, iż już w akcie oskarżenia z 29 września 2014 roku prokurator wskazał, iż oskarżony nie tylko przebywa w areszcie śledczym, ale również nie pracuje, nie zarabia oraz nie posiada majątku. Jak wynika zaś z informacji (...) oskarżony w warunkach izolacji penitencjarnej przebywa od 14 kwietnia 2014 roku, a zatem na rozprawie 1 grudnia 2014 roku był pozbawiony wolności przeszło 8 miesięcy. Trudno jest wobec tego uznać, iż przebywając w areszcie śledczym, oskarżony w dalszym ciągu uzyskiwał jakkolwiek dochód. Okoliczność ta, winna zmusić Sąd Rejonowy do zbadania sytuacji materialnej oskarżonego i rozważenia zasadności jego wniosku, przede wszystkim zaś, Sąd winien wezwać H. A. do złożenia oświadczenia, iż ten nie jest w stanie ponieść kosztów obrony bez uszczerbku dla niezbędnego utrzymania siebie bądź rodziny. Dopiero po złożonym oświadczeniu, Sąd powinien rozważyć o zasadności uwzględnienia bądź też nie wniosku oskarżonego. Sąd I instancji takich czynności jednakże nie podjął, uznając ad hoc, iż sytuacja materialna oskarżonego jest na tyle dobra, że nieuzasadnionym jest wyznaczenie mu obrońcy z urzędu. Tym samym więc niewątpliwie naruszone zostało prawo oskarżonego do obrony formalnej, jak i materialnej, które to uchybienie mogło mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku. Przypomnieć bowiem należy, że zasada prawa oskarżonego do obrony jest dyrektywą wynikającą z przepisów Konstytucji RP (art. 42 ust. 2) oraz ze zobowiązań prawnomiędzynarodowych (art. 14 ust. 3 MPPOiP i art. 6 ust. 3 lit. c EKPC). Stanowi ona dyrektywę uprawniającą, która daje oskarżonemu podmiotowe prawo do obrony w postaci zespołu uprawnień obrończych (M. Cieślak, Polska procedura..., s. 267). Sąd Rejonowy procedując w ten sposób dopuścił się rażącego naruszenia normy art. 6 k.p.k. oraz art. 78 § 1 k.p.k. w brzmieniu sprzed 1 lipca 2015r., co mogło mieć wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia. Sąd Rejonowy winien bowiem rozpoznać wniosek oskarżonego mając na uwadze brzmienie art. 78 § 1 k.p.k., pouczając wcześniej oskarżonego o konieczności należytego wykazania, że nie jest on w stanie ponieść kosztów obrony bez uszczerbku dla niezbędnego utrzymania siebie bądź rodziny. Uchybienie to skutkowało musi uchyleniem zaskarżonego orzeczenia i przekazaniem sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Kolejnym naruszeniem ujawnionym w toku kontroli instancyjnej jest nieprawidłowe przeprowadzenie postępowania dowodowego. Zgodnie z judykaturą Sądu Najwyższego

z 11 marca 2003r., III KKN 94/01, Sąd ma obowiązek dochodzenia prawdy obiektywnej (art. 4 k.p.k.), także w sytuacji, gdy strony, zachowując wstrzemięźliwość w tym zakresie nie wnioskuje przeprowadzenia nowych dowodów, ale ma obowiązek czynić to tylko wtedy, jeżeli dokonując oceny dotychczas ustalonego materiału dowodowego uzna, że materiał ten jest niepełny, niekompletny i należy go dla całkowitego wyjaśnienia sprawy o te dowody uzupełnić. Sąd Rejonowy w przedmiotowej sprawie zobowiązany był przeprowadzić postępowanie dowodowe obligatoryjnie w zakresie czynu zarzucanego oskarżonemu

w punkcie IV aktu oskarżenia. W dniu 28 sierpnia 2013 roku w miejscowości (...) doszło do kradzieży paliwa na kwotę 250,03 złotych. W związku z tą kradzieżą uzyskano dokumentację fotograficzną na którym widnieje wizerunek sprawcy kradzieży oraz nagranie

z monitoringu na którym uwieczniono dokonane przestępstwo. Dokumentacja fotograficzna została włączona do akt sprawy, niemniej jednak dowód ten jest na tyle niejednoznaczny, iż trudno jest bezsprzecznie uznać, że sprawcą przedmiotowej kradzieży jest oskarżony. Ocena tego dowodu nasuwa wątpliwości co do stanu faktycznego sprawy, a zatem dowód ten powinien być uzupełniony. Sąd I instancji posiadając dowód z nagrań monitoringu z dnia inkryminowanego zdarzenia, celem potwierdzenia, ewentualnie zaprzeczenia sprawstwa oskarżonego w zakresie zarzucanego mu czynu zabronionego, winien dopuścić dowód

z owego nagrania. W przypadku zaś stwierdzenia, iż zarówno dokumentacja fotograficzna, jak i nagranie są nieczytelne, Sąd mógł również zawniekskować do Komisariatu Policji

o nadesłanie wizerunku H. A. znajdującego się w bazie (...), aby dokonać porównań wizerunku oskarżonego z wizerunkiem sprawcy kradzieży (a tym samym osoby kierującej pojazdem) jaki widnieje w materiale dowodowym wyżej wskazanym. Niewykluczone bowiem, iż dopuszczenie owych dowodów pozwoliłoby na udowodnienie w sposób niewątpliwy sprawstwa oskarżonego w zakresie zarzucanego mu czynu z pkt. IV aktu oskarżenia. Ponadto, przeprowadzenie dowodu z nagrania monitoringu niewątpliwie pozwoliłoby na potwierdzenie wersji przedstawionej przez sierż. sztab. B. I. (k.83) w notatce urzędowej z 3 września 2013 roku. W owej notatce funkcjonariusz Policji opisał wygląd sprawcy przedmiotowej kradzieży. W uzasadnieniu wyroku, Sąd orzekający co prawda odniósł się do nagrań z monitoringu z 28 sierpnia 2013 roku, kiedy dokonano przedmiotowej kradzieży paliwa, niemniej jednak brak w protokole rozpraw informacji, aby Sąd dopuścił dowód z nagrania, a zatem nieprawidłowe było powoływanie się przez Sąd orzekający na okoliczności przedstawione na nagraniu ze stacji paliw BP w miejscowości W..

Biorąc pod uwagę naruszenia jakich dokonał Sąd I instancji procedując w przedmiotowej sprawie, wyrok w niniejszej sprawie został uchylony a sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania. Sąd Rejonowy rozpoznając ponownie sprawę uwzględni uwagi poczynione w niniejszym uzasadnieniu, jak również odniesienie się do stanowiska skarżącego wyrażonego w apelacji, przeprowadzi postępowanie dowodowe dokładnie i z niezbędną wnikliwością, zmierzając do ustalenia wszystkich niezbędnych kwestii. Następnie Sąd ustali stan faktyczny sprawy, dokona ponownej, prawidłowej, wyczerpującej i zgodnej z zasadami wskazanymi w art. 7 k.p.k. oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego nie pomijając przy tym żadnych okoliczności (zarówno tych przemawiających na korzyść, jak też na niekorzyść oskarżonego), a w razie potrzeby swoje stanowisko uzasadni w sposób wyczerpujący, ukazując logiczny proces, który doprowadził Sąd do wniosku o niewinności lub o winie oskarżonego w sprawie.

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy uchylił zaskarżony wyrok w całości i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Z uwagi na powyższe okoliczności, Sąd Okręgowy orzekł jak na wstępie.

SSO Sebastian Mazurkiewicz SSO Grażyna Szczęsna-Malowany SSO Jacek Matusik